

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne.

Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 8 K
pol leta . . . . . 4 „
četrt leta . . . . . 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštne 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani, Gradišče št. 2.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Vabilo

k

izredni seji delegacije

Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev

ki se bo vršila

dne 28. decembra 1909 ob 12. uri popoldne
v Ljubljani v „Narodnem domu“
v restavracijskih prostorih na desno.

Dnevni red:

1. Volitev I. tajnika, event. tudi enega člana upravnega odbora;
2. slučajnosti.

Ker se je dosedanji tajnik gosp. Andrej Rapč odpovedal tajništvu, je sklenilo vodstvo Zaveze v svoji seji dne 11. decembra t. l., da skliče izredno delegacijsko sejo.

Po § 7. lit. e) Zavezinih pravil velja izvolitev delegatov za eno leto. Oni gospodje delegati in dame delegatice, ki so bili izvoljeni za letošnje glavno skupščino v Mariboru, imajo pravico, udeležiti se te izredne delegacijske seje.

Po § 21. Zavezinih pravil je Zavezina delegacija zbor upravnega odbora in delegatov posameznih društev in je sklepčna pri vsakem številu.

Vodstvo Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

V Ljubljani, dne 12. decembra 1909.

Predsednik: L. Jelenc. II. tajnica: Iva Sabadin.

Vabilo

na

četrti občni zbor Slovenske Šolske Matice

ki bo

v torek dne 28. decembra 1909
ob 3. uri popoldne
v „Mestnem domu“ v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsednika.
2. Predavanje gospoda profesorja dr. Fr. Plešiča „o narečju in knjižnem jeziku v ljudski šoli“.
3. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju.
4. Poročilo blagajnikovo o denarni upravi.
5. Pregled in odobrenje letnih računov o društvenem gospodarstvu.
6. Določitev nagrad za knjižna dela za bodočo upravno dobo in nagrad za funkcionarje.

7. Proračun za prihodnja tri leta.

8. Volitev:

- a) predsednika in osmih odbornikov;
- b) treh odborniških namestnikov;
- c) treh računskih presojevalcev.

9. Nasveti posameznih članov, ki so se vsaj tri tedne poprej pismeno naznanili odboru ter jih je isti poprej odobril in postavil na dnevni red.

Zvečer istega dne bo učiteljski sestanek v prostoru, ki se določi pozneje.

Po treh letih stopa odbor zopet pred društvene člane, da jim poda verno sliko o svojem delovanju o tretji triletni upravni dobi in da sprejme od njih navodila za bodočo dobo. Zato vabi odbor vse p. n. društvenike, da se v obilnem številu udeležijo občnega zbora.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1909.

Odbor „Slovenske Šolske Matice.“

Predsednik: H. Schreiner. Tajnik: Fr. Gabršek.

Leto se bliža koncu! Pošljite nemudoma zaostalo naročnino, ker moramo poravnati v tiskarni svoje račune! — Ali ste že listu pridobili novega naročnika? Ako še ne, storite to takoj, najpozneje pa z novim letom! Pomagajmo si sami, ker nam drugi nečejo!

Stori tudi ti tako!

Da se dobe še ljudje, ki imajo čuteče srce za stradajoče učiteljstvo, svedoči dovolj jasno seja c. kr. okrajnega sveta v Radovljici, ki se je vršila dne 9. decembra t. l. kakor znano vlada ravno na Gorenjskem, v onem tako in tolikokrat opevanem kraju naše domovine, draginja, kakršne mogoče ne čutijo niti v najbolj obiskovanem kopališču v celi Avstriji. Omenjamo samo, da stane tu eno jajce 20 h, seženj drv 20 K, moka srednje vrste 58 h, kilogram masti 2-40 K, a meso povprečno 2 K do 2-60 K. Torej draginja kakor ob času najslabših letin!

In v tej draginji naj živi učiteljski suplent, oziroma suplentinja s knežjo nagrado 50 kron, reci in beri: petdeset kron mesečno ali dnevno 1 K 66 h z besedami: eno krono šestinsedemdeset vinarjev!

Ne vemo sicer po kakšnih pravilih naj se sedaj tak revež, oziroma revica ravna; toda toliko lahko rečemo, da ga še ni človeška mati rodila moža, ki bi mogel izračunati — kako naj živi normalno zavrit človek — v cvetu svojih let s tako plačo. Ako hoče imeti količjak dostojno kosilo, mu zmanjka za večerjo, ako pa želi imeti večerjo, mu zmanjka za kosilo . . . Zagonetka, ki se ne da rešiti!

In tako mišljenje je navdajalo c. kr. okr. šolski svet radovljiški, ko je ogledoval mučeniški položaj kranjskih trpinov v učiteljskem stanu — suplentov in suplentk. Soglasna je bila sodba, da je taka plača naravnost — evropski škandal sedanjega stoletja!

Tu pa stavi c. kr. okrajni glavar g. Fr. Župnek sledeči predlog:

C. kr. okrajni šolski svet radovljiški skleni, da se remuneracija suplentom, oziroma suplentinjam zviša od 50 kron na 70 kron in da se doklada mesečnih 20 kron pokrije iz okrajnega zaklada.

Predlog je bil sprejet soglasno in z odobravanjem.

Ta velikodušni predlog c. kr. okrajnega glavarja Fr. Župneka bo našel v vseh učiteljskih središčih ne le slovenskega, temveč svetovnega, najhvaležnejši odmev in njegovo ime se bo imenovalo z vsem spoštovanjem med učiteljstvom kot ime moža, ki ima srce do trpina učitelja. Iskrena mu hvala v imenu vsega učiteljstva!

Prepričani smo v dno svojega srca, da najde ta čin humanitete odmev tudi v ostalih c. kr. okrajnih šolskih svetih, in tovarišem zastopnikom kličemo:

Ponesite ime Župnekovo v vse c. kr. okrajne šolske svete!

—eg—

Slovensko učiteljstvo.

Štajersko slovensko učiteljstvo je storilo lansko leto zopet v svoji organizaciji velik korak naprej, s tem, da je prevzel socialni odsek „Zveze“ skupno naročevanje časnikov in knjig. Vsak, ki se je posluževal te naprave ter vestno izpolnjeval svoje dolžnosti, umeva nje veliko dobroto. Mirno pričakuje novega leta, ki se ga je sicer vedno bal; zakaj nabralo se je bilo navadno toliko naročin, da jih baš v tem času, ko imamo itak izredne stroške, pri najboljši volji ni zmogel. Letos pa ne dolguje nič. A da govorimo kratko: Glavni namen skupnega naročevanja je ta, da si nekako primerno razdelimo stroške na mesečne obroke ter jih tako laže zmaguje.

Odkrito povemo: ko je neumorno delavni naš tov. Pesek nastopil s to idejo, smo se nekoliko bali, ker poznamo sami sebe in naše razmere. A v čast slovenskemu učiteljstvu bodi povedano, da je večinoma umelo naš namen in izpolnjevalo svojo dolžnost. Seveda, vsi je niso storili in nekaj je celo takih, ki še skoraj niso nič plačali. Za take nima naša naprava nobene vrednosti. Tega menda vendar ne bo nihče mislil, da je socialni odsek za to, da bi za koga plačeval ali pa mu pomagal delati dolgove! Vsi vemo, kako se nam godi, da si moramo takorekoč od ust odtrgati, da plačujemo svojo duševno hrano: toda dolžnost je dolžnost. In kdor dolžnosti ne izpolnjuje, uničuje organizacijo! To naj bi pomislili vsi dragi tovariši ter takoj popravili, kar so zamudili! — Kdor do 10. januarja 1910 ne bo poplačal vse zaostaline, nanj se ne bomo več ozirali!

Razposlali smo „Naročilne liste“ vsem tovarišem in tovarišicam na Štajerskem, in sicer za posamezne šole skupno pod naslovom „Učiteljstvu v . . .“ Storili smo to zaradi tega, ker se je prigodilo, da nekateri voditelji naročilnih listov niso izročili učiteljstvu, bodisi iz nebriznosti ali namenoma. — Kdor bi v kljub temu

naročilnih listov ne dobil, naj povpraša v prvi vrsti doma, in ako bi jih ne bilo, naj se oglasi za nje z dopisnico pod naslovom: „Učiteljski socialni odsek — Griže pri Celju“.

Vsako dobi 2 naročilna lista. Naj jih popolnoma enako izpolni ter pošlje en izvod v smislu „Opombe“ (ki je spodaj na naročilnem listu) tovarišu Franu Voglarju v Celje, a drugi izvod naj obdrži sam za potrebno kontrolo. Kdor pa želi od imenovanega kako pojasnilo, naj pridene znamko, in če ne dobi odgovora.

V naročilni list je sprejel tov. Voglar časnike, ki so bili dozdej naročeni ter nam tako podal jako zanimivo sliko, koliko čita slovensko učiteljstvo. Pri tej priliki pa opozarjamo svoje mlade sotrudnike, da si naj naročajo le najpotrebnejše, kolikor jim pač dopušča njih gmotni položaj. Mlad, idealen človek bi najrajši vse imel in navadno precenjuje svoje gmotne sile . . .

Tudi mi smo se nekoliko zaračunili zakaj upravni stroški so bili večji nego smo si mislili, v kljub temu, da je tov. Voglar požrtvovalno delal — raboto. Vsak začetek je pač težak! Zato smo zvišali upravne stroške na 1-60 K. Naj se nihče ne ustraši! Ako plačujete mesečno le en list (dnevnik), imate v teku leta že približno toliko poštne in razentega še skrbi in pisarije.

Ker je nadalje neobhodno potrebno, da si ustvarimo trdno gmotno podlago, nekaj rezervni zaklad smo postavili za „Učiteljski sklad“ 2 K, ki se ne smeta črtati. Naj bo vsak član uveren, da daruje ti dve kroni za ugled svojega stanu in za lastne koristi. In pravično je, da vsak, ki uživa udobnosti, tudi nekaj prispeva. Imovitejši tovarišice in tovariše opozarjamo na besede, ki so pri tej točki naročilnega lista v oklepaju. Pripominjamo, da se bodo podajali o tem v bodoče natančni računi.

Še nekaj! Nekateri časopisi so obljubili socialnemu odseku nekoliko popusta, ki pa se letos zaradi omenjenih večjih stroškov ne bo mogel nikomur odračunati. Hočemo pa v tem oziru v bodoče vse storiti, da se ta stvar uredi naročnikom v prid.

Nameravamo sploh naše socialno delo razširiti in izpolniti.

In tako, dragi tovariši in tovarišice, ki umete velikanski pomen našega stremjenja, podpirajte ga! Izpolnite takoj naročilne liste ter jih nemudoma odpošljite; zakaj blagajnik bo imel ogromno delo, če hoče vse do novega leta urediti.

* * *

Kranjsko, primorsko in koroško učiteljstvo najljubneje vabimo, da se posluži skupnega naročevanja časopisov in knjig potom našega socialnega odseka ter zahteva takoj naročilni list z dopisnico pod naslovom „Učiteljski socialni odsek — Griže pri Celju“.

Socialni odsek „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ v Celju.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“